

Ishavssel: Fra ungeproduksjon til kvoter

TORE HAUG

Mars er kastetid for grønlandssel. Da samles dyrene i store mengder på drivis, relativt konsentrert i både tid og rom, for å kaste unger, dvs. føde. Dette er en viktig tid for de som skal beregne størrelsen på grønlandsselbestanden. Den er nemlig basert på hvor stor ungeproduksjonen er. Så mens hunnene kaster og hannene slåss, surrer det rundt dem av båter, helikoptre og fly fylt med vitebegjærlige forskere.

HVERT FEMTE ÅR

Dette skjer imidlertid ikke hvert år. Det internasjonale råd for havforskning (ICES), som gir kvoteråd for sel, forutsetter at vi har oppdatert kunnskap om bestandenes størrelse, noe som i

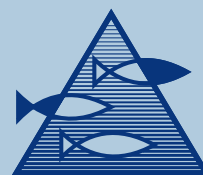
praksis betyr at datagrunnlaget ikke skal være eldre enn fem år. For grønlandssel i Nordvest-Atlanteren var siste bestandestimatet fra 1999 – derfor måtte det altså ny feltinnsats til nå i 2004.

I de seinere årene har de viktigste selfangstnasjonene samarbeidet om tellingene. Norske forskere deltok i russernes tellinger av grønlandssel i Kvitsjøen/Østisen i 2000, mens både kanadiere og russere deltok i norske tellinger av grønlandssel i Vesterisen i 2002. Og i mars i år var Havforskningsinstituttet invitert til å delta ved tellinger i Canada.

KREVENDE LOGISTIKK

I kanadiske farvann kaster grønlandsselen unger på drivisen både i Gulf of St. Lawrence (innenfor Newfoundland), og i områdene øst av Newfoundland og Labrador (Fronten) så langt opp som til 54 grader nord.

HAVFORSKNINGSINSTITUTTET
INSTITUTE OF MARINE RESEARCH

Ishavssel: Fra ungeproduksjon til kvoter

Feltarbeidet har en krevende logistikk. I Canada brukte vi kystvaktfartøyet "Ann Harvey", en 207 fots isbryter som hadde med seg to helikoptre. I tillegg disponerte vi et rekognoseringsfly og to "fotograferingsfly".

Rekognoseringsflyet benyttes til å lete opp selkastene. Fra helikoptrene følger forskerne kasteforløpet. Når vi er sikre på at kastingen er avsluttet, flyr vi såkalte transektlinjer over kastene. Langs disse linjene blir selungene talt av folk i helikoptrene. I tillegg tar fotoflyene bilder langs linjene med jevne mellomrom. I ettertid teller vi antall unger per bilde. Begge tellemetodene gir til slutt et totalt estimat av hvor mange unger som ble født i kastene i 2004.

ØKENDE BESTAND

Ved forrige telling (1999) ble det beregnet en ungeproduksjon for grønlandssel på nærmere én million unger i Nordvest-Atlanteren. Bestanden har økt kraftig etter at fangsten nærmest opphørte tidlig på 1980-tallet. På slutten av 1990-tallet ble fangsttrykket igjen økt. Årets

telling (i totalt fem kast i Gulfen og på Fronten) vil vise om dette har stoppet bestandveksten.

UHEMMET SEX HELE VÅREN

Det er ikke bare kasting som foregår på isen i mars. Hannene slåss så busta fyker om hunnernes gunst. Grønlandsselene parer seg nemlig umiddelbart etter at hunnene har forlatt ungene etter 12 dagers dieperiode. Denne innsatsen for artens kontinuitet er for øvrig hannenes eneste reelle forpliktelse i livet. De har i sannhet et godt liv: En heftig og begeistret vårperiode med vill, uhemmet, ubeskyttet og totalt uforpliktende sex – og resten av året er de på fisketur!

Nordnesgaten 50
P.O. Box 1870 Nordnes
N-5817 Bergen – Norway
Tel.: +47 55 23 85 00
Faks/Fax: +47 55 23 85 31

www.imr.no

HAVFORSKNINGSINSTITUTTET, TROMSØ

Sykehusveien 23
P.O. Box 6404
N-9294 Tromsø – Norway
Tel.: +47 55 23 85 00
Faks/Fax: +47 77 60 97 01

HAVFORSKNINGSINSTITUTTET, FLØDEVIGEN

N-4817 His – Norway
Tel.: +47 37 05 90 00
Faks/Fax: +47 37 05 90 01

HAVFORSKNINGSINSTITUTTET, AUSTEVOLL

N-5392 Storebø – Norway
Tel.: +47 55 23 85 00
Faks/Fax: +47 56 18 22 22

HAVFORSKNINGSINSTITUTTET, MATRE

N-5984 Matredal – Norway
Tel.: +47 55 23 85 00
Faks/Fax: +47 56 36 75 85

REDERIAVDELINGEN RESEARCH VESSELS DEPARTMENT

Tel.: +47 55 23 68 49
Faks/Fax: +47 55 23 85 32

INFORMASJONEN INFORMATION

Tel.: +47 55 23 85 21
Faks/Fax: +47 55 23 85 55
E-mail: informasjonen@imr.no

KONTAKTPERSON

Forskningsgruppeleder
Tore Haug
Tel.: +47 77 60 97 22
E-mail: tore.haug@imr.no

FORSKNINGSGRUPPE Sjøpattedyr

